

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΚΑΛΑΡΓΑΛΗ ΓΙΑ ΤΑ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

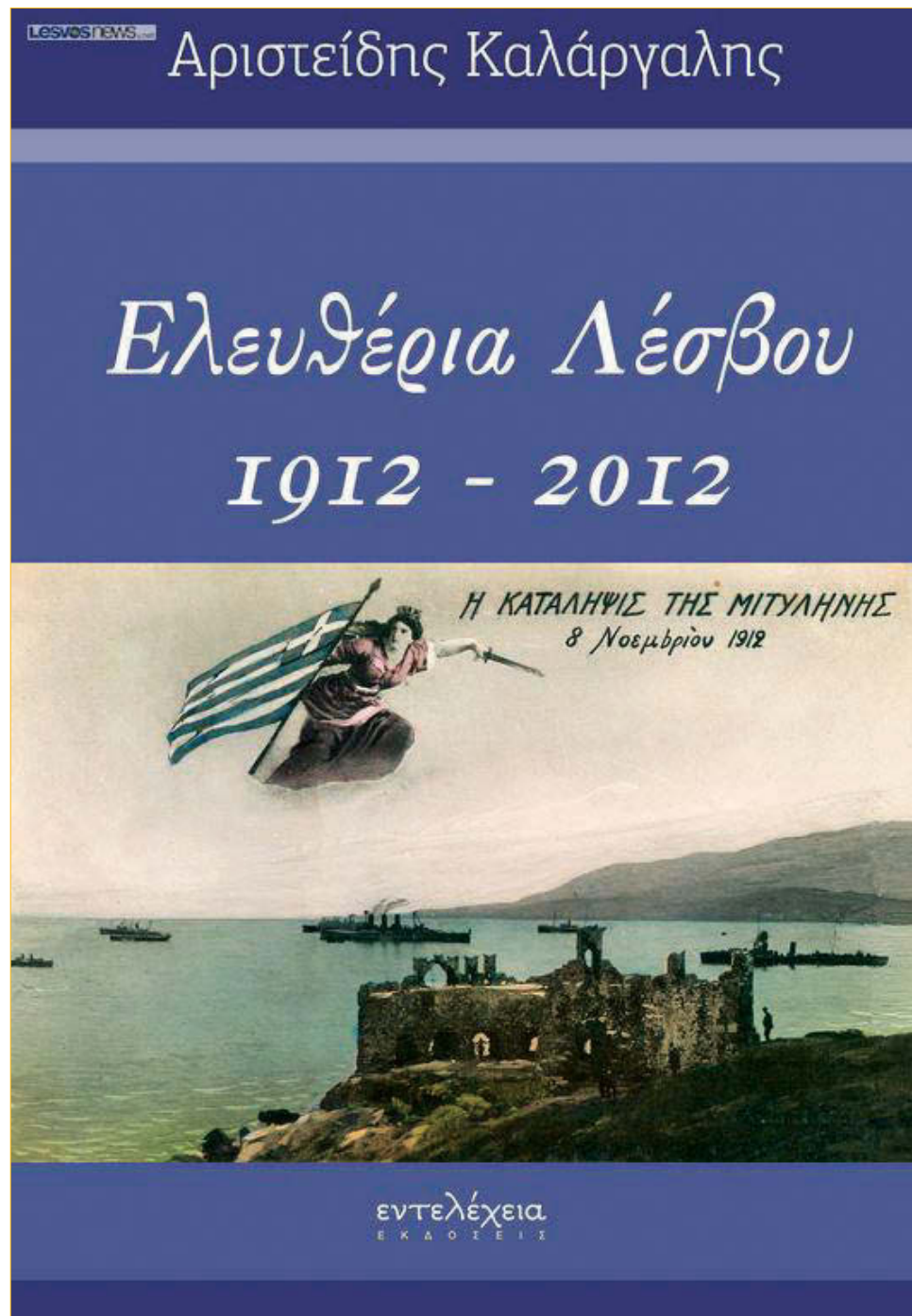
Ελευθέρια Λέσβου 1912-2012

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η Λέσβος γιορτάζει αυτές τις ημέρες τα 100 χρόνια της απελευθέρωσής της από τον οθωμανικό ζυγό. Με την ευκαιρία αυτή παρουσιάστηκε την περασμένη Κυριακή, 11 Νοεμβρίου, στη Δημαρχία της Μυτιλήνης το βιβλίο του Αριστείδη Καλάργαλη «Ελευθέρια Λέσβου, 1912-2012» (εκδόσεις Εντελέχεια). Στο βιβλίο περιλαμβάνονται 67 κείμενα γραμμένα από 38 λόγιους της Λεσβιακής Άνοιξης. Τα περισσότερα είναι γραμμένα τα δύο πρώτα χρόνια της απελευθέρωσης της Λέσβου και το βιβλίο παρακολουθεί με ποιον τρόπο αποτύπωσαν οι λόγιοι της Λεσβιακής Άνοιξης την απελευθέρωση της Λέσβου το 1912, μέσα από άρθρα, ανταποκρίσεις, ποιήματα, χρονικά και χρονογραφήματα. Όπως σημειώνεται στο οπισθόφυλλο του βιβλίου, «ζούμε, όσο είναι δυνατό, τη Μυτιλήνη πριν εκατό χρόνια, τις πρώτες πρωινές ώρες της απελευθέρωσης, τα στρατιωτικά, πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα. Παρατηρούμε τους Μυτιληνιούς, Οθωμανούς υπηκόους, να μετατρέπονται μέσα σε λίγες ώρες, στο ξημέρωμα μίας νύχτας, από υπόδουλους σε ελεύθερους πολίτες».

Έτσι, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου του Αριστείδη Καλάργαλη, «μαθαίνουμε πως έζησε ο Μυριβήλης της απελευθέρωσης της Μυτιλήνης, ως στρατιώτης μακριά από το νησί του, στην Κοζάνη. Τους στίχους που έγραψε ο Κώστας Μάκιστος, ως ιεροσπουδαστής, στη Σάμο. Τη συμμετοχή του Μίλτου Κουντουρά, του Χρύσανθου Μολίνου, του Θεόδωρου Θεοδωρίδη και του Στρατή Παπανικόλα ως εθελοντών. Παρακολουθούμε τους μαθητές του Γυμνασίου Μυτιλήνης να τραγουδούν τα κάλαντα, των Χριστουγέννων του 1912 και της Πρωτοχρονιάς του 1913, για να βοηθήσουν οικονομικά τις οικογένειες όσων σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν στις μάχες για την απελευθέρωση της Λέσβου».

Πρόκειται για μία εξαιρετική δουλειά που μας μεταφέρει τον ενθουσιασμό που επικράτησε για την απελευθέρωση της

Λέσβου, μέσα από απλά στιγμιότυπα και καθημερινές ασχολίες, καθώς «οι λόγιοι της Λεσβιακής Άνοιξης, με τα κείμενά τους αυτά, πρόσθεσαν σημαντικά τεκμή-

ρια γραπτού λόγου και τοπικής Ιστορίας στη γραμματεία της Λέσβου».

«ΝΑ ΜΠΕΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ»

Το βιβλίο μπορούν να το αποκτήσουν οι ενδιαφερόμενοι (αντί \$20) κι εδώ στο Σίδνεϊ, με ένα τηλεφώνημα στον Γιάννη Ψωμά, στο 9567 5228. Ο ίδιος μας είπε: «Καλό είναι το βιβλίο αυτό να μπει σε όλα τα σπίτια για να μάθουν τα παιδιά και τα εγγόνια μας πως ελευθερώθηκε το νησί μας».

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο Αριστείδης Καλάργαλης γεννήθηκε το 1959 στην Σκόπελο Λέσβου. Σπούδασε Παιδαγωγικά, Τεχνολόγος Μηχανικός κι επιμορφώθηκε στη Συμβουλευτική. Ξεκίνησε να διδάσκει στη Μέση Εκπαίδευση και σήμερα είναι δάσκαλος στη Δημοτική Εκπαίδευση. Εργάστηκε στο δημόσιο κι ιδιωτικό ραδιόφωνο ως δημοσιογράφος και δημιουργός εκπομπών, με αντικείμενο το βιβλίο και τη λογοτεχνία.

Άρθρογραφεί από το 1989 σε εφημερίδες και περιοδικά της Λέσβου και κατά περιόδους της Αθήνας, όπου δημοσιεύει επιφυλλίδες κοινωνικού σχολιασμού, δοκίμια και παρουσιάσεις βιβλίων.

Τα τελευταία χρόνια ερευνά το πνευματικό φαινόμενο της Λεσβιακής Άνοιξης, που αναπτύχθηκε τα χρόνια του Μεσοπολέμου.

Έργα του: Πλέουμε σ' άγνωστα νερά (ποίηση, 1998), Μίλτος Κουντουράς, ο δάσκαλος του αύριο (μελέτη, 1998), Η Γέρα στην ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη (δοκίμιο, 1999), Εγκώμιο θέρους (λεύκωμα, 2004), Μίλτος Κουντουράς, Κλείστε τα σχολεία, άρθρα στην Καμπάνα (2007), Ιεράς Έλυτρα (ποίηση, 2009), Λεσβιακά Φύλλα (βραχύβιο περιοδικό της Λεσβιακής Άνοιξης, 2010), Ανθλόγιο Χρονογραφημάτων, Δημοκράτης 1928-1932 (2010), Η Επάνω Σκάλα των Χρονογράφων (2011) και Καλόν αιώνα κυρ Αλέξανδρε (2011).

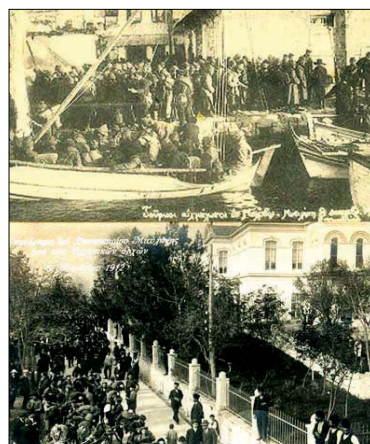
8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1912

Η απελευθέρωση της Λέσβου

Όταν ο ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης κατέφτασε στη Μυτιλήνη με μια μοίρα του ελληνικού στόλου, επικεφαλής της οποίας ήταν το περίφημο θωρηκτικό «Γεώργιος Αβέρωφ». Ο ελληνικός στόλος ξεκίνησε από τον κόλπο του Μούδρου το βράδυ της 7ης Νοεμβρίου κι αγκυροβόλησε τα ξημερώματα της 8ης Νοεμβρίου 1912 έξω απ' το λιμάνι της Μυτιλήνης. Μετά την επίδοσή του τηλεγράφησε τον Κουντουριώτη προς τις οθωμανικές αρχές του νησιού, με το οποίο ζητούνταν η άμεση παράδοση της πόλης, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ των οθωμανικών αρχών, των χριστιανών και

μουσουλμάνων προυχόντων της Μυτιλήνης. Στη σύσκεψη αυτή, αποφασίστηκε να αποχωρήσουν οι ολιγάριθμες οθωμανικές ενόπλες δυνάμεις στο εσωτερικό του νησιού και να γίνει αναίμακτα η κατάληψη της Μυτιλήνης, προκειμένου να αποφευχθεί η άσκοπη αιματοχυσία του άοπλου πληθυσμού, του χριστιανικού και του μουσουλμανικού.

Ναυτικό άγημα και δύναμη στρατού από 1.000 άντρες, υπό τον Αλέξανδρο Μανουσάκη, που επέβαιναν στο θωρηκτικό «Αβέρωφ» και σε τρία επίτακτα ατιμόπλοια, αποβιβάστηκαν στη Μυτιλήνη. Η τουρκική φρουρά, αποτελούμενη από 2.000 άντρες συμπύκθηκε στο εσωτερικό του

νησιού, όπου και υποχρεώθηκε να παραδοθεί στις 8 Δεκεμβρίου 1912, μετά από μάχη στην περιοχή Κλαπάδος. Έτσι, ολόκληρη η Λέσβος κατέστη ελεύθερη.

Η αποβίβαση των Ελλήνων πεζοναυτών και ναυτών στη Μυτιλήνη άρχισε στις 12:30 της 8ης Νοεμβρίου 1912, κάτω απ' τα ξέφρενα πανηγύρια του κόσμου κι έγινε στη λεγόμενη Πετρόσκαλα, που βρισκόταν στη θέση του σημερινού Τελωνείου. Μετά την παράδοση των οθωμανικών αρχών, όλη η πόλη σημαιοστολίστηκε. Αμέσως, με ανακοίνωσή τους οι ελληνικές αρχές κήρυξαν την ένωση του νησιού με την Ελλάδα και διακήρυξαν την ισονομία και την ισοπολιτεία για όλους τους κατοίκους, χριστιανούς και μουσουλμάνους.

Από τα πρώτα μέτρα της ελληνικής διοίκησης ήταν η έκδοση αναμνηστικής σειράς γραμματο-

σήμων. Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την επισήμανση των κατασχεθέντων στο ταχυδρομείο οθωμανικών γραμματοσήμων με τη φράση: «Ελληνική Κατοχή Μυτιλήνης». Η λέξη «κατοχή» σηματοδοτούσε την προσωρινότητα της ενσωμάτωσης του νησιού στην Ελλάδα, αφού η διεθνής συνθήκη, με την οποία επικυρώθηκε οριστικά η ενσωμάτωση αυτή, υπογράφηκε 11 χρόνια αργότερα, δηλ. το 1923 (Συνθήκη της Λοζάνης). Διαφορετική ωστόσο ήταν η τύχη των δύο νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου, δηλ. της Ίμβρου και της Τενέδου, τα οποία η παραπάνω συνθήκη κατακέρωσε οριστικά στην Τουρκία.